

SAVET ZA ŠTAMPU

Komisija za žalbe

Br. 60

24.11.2016.godine

Beograd

ZAPISNIK

Sa 59. sednice Komisije za žalbe održane 24.11.2016. sa početkom u 18 sati u prostorijama Saveta za štampu

Prisutni svi članovi Komisije: Stojan Marković, Tamara Skrozza, Vlado Mareš, Vera Barišić Popović, Petar Jeremić, Vladimir Radomirović, Nevena Krivokapić, Ivana Stjelja, Dragan Đorđević, Zlatko Čobović i Jelena Spasić.

Ostali prisutni: Robert Vizi iz Biroa za informisanje Lige socijaldemokrata Vojvodine, Emil Holcer, projekt menadžer Saveta za štampu i Gordana Novaković, generalna sekretarka Saveta za štampu

Dnevni red:

1. Razmatranje žalbe Nenada Čanka na tekstove objavljene u dnevnom listu „Kurir“
2. Razmatranje žalbe Nenada Čanka na tekst objavljen u dnevnom listu „Alo“
3. Razmatranje žalbe Nenada Čanka na tekst objavljen u dnevnom listu „Informer“
4. Razmatranje žalbe Gej lezbejskog info centra na tekst objavljen u dnevnom listu „Srpski telegraf“

1. Biro za komunikacije Lige socijaldemokrata Vojvodine, podneo je, uz saglasnost predsednika stranke Nenada Čanka, žalbe zbog načina na koji su mediji, među kojima i „Kurir“, izveštavali o sudskoj presudi kojom je Čanak oslobođen optužbe da je tukao Petra Lešanovića pre četiri godine u kafani „Tako je suđeno“ u Novom Sadu. Podnosilac žalbe je smatrao da su tekstovi huškački, neobjektivni i pristrasni i da je njima prekršeno više odredbi Kodeksa novinara. Komisija nije razmatrala medijske napise o samom događaju od pre četiri godine, kao ni tekstove drugih medija sa suđenja, koji su takođe priloženi uz sve tri žalbe. Iz rasprave i odlučivanja o ovoj žalbi bila je izuzeta Jelena Spasić, urednica u „Kuriru“. U toku rasprave, Zlatko Čobović je rekao da ne želi da se bavi time da li su mediji vodili hajku protiv Čanka u toku sudskog postupka, već samo tekstovima na koje je podneta žalba i odgovorom na žalbu. On je, odgovarajući na sve primedbe iznete u žalbi, naveo da greške poput toga da

nije reč o Višem, nego Osnovnom sudu, ili da je do tuče došlo pre četiri, a ne pre tri godine, nisu bitne sa stanovišta poštovanja Kodeksa, kao i da ne misli da je Kodeks prekršen i upotrebom termina „bahat“ ili „nedodirljiv“, jer svako ima pravo da komentariše presudu sve dok to ne prelazi u uvredu, što ovde nije slučaj. Međutim, izostavljanje objašnjenja da Čanak i nije bio obavezan da prisustvuje izricanju presude, kada je već navedeno da nije došao u sud, predstavlja izostavljanje činjenica koje mogu bitno da utiču na stav čitalaca, što je suprotno članu 3 Poglavlja V Kodeksa. Kodeks je, po njegovom mišljenju, prekršen i time što je, bez ograde i dokaza, prenet i deo izjave oštećenog da je Čanak „faktor nestabilnosti“, „da odvaja Vojvodinu od Srbije“, kao i da je pravosuđe korumpirano. U drugom tekstu prekršena je odredba o obavezi poštovanja etike i kulture javne reči, a po njemu, poseban primer bezobrazluka predstavlja to što „Kurir“ u odgovoru na žalbu pokušava da objasni da je „kreten“ u stvari pristojan i lep izraz. Dodao je i da je istim tekstom prekršena odredba Kodeksa koja zabranjuje da se nagađanja predstavljaju kao činjenice. Istu ocenu izneo je i Petar Jeremić, koji je naveo da je „kreten“ istina, vrednosni sud, ali da je ipak pređena dozvoljena granica, dok je tvrdnjom da bi „kreten Čanak bio oslobođen i da je ubio čoveka“ spekulacija predstavljena kao činjenica. Po njegovom mišljenju, prvi tekst je na granici, ali njime ipak nije prekršen Kodeks, jer Čanak kao javna ličnost mora da istrpi određenu kritiku. Vera Barišić Popović je rekla da joj je nejasno kako je moguće da novinar koji je pratio suđenje ne zna u kom je sudu bio i kada se desio slučaj o kojem piše. Nevena Krivokapić je takođe istakla da je novinar koji izveštava sa suđenja morao da navede neke bitne činjenice, jer je iz teksta potpuno nejasno da li je reč o ponovnom suđenju ili o drugostepenom postupku, da li je presuda pravosnažna ili nije...Kad je reč o drugom tekstu, on je ceo komentar Danila Ikodinovića, koji je izneo svoj vrednosni sud, ali medij ipak ima odgovornost da to „upakuje“ tako da nije u suprotnosti sa etikom i kulturom javne reči. Ona je podsetila da je Evropski sud za ljudska prava doneo više odluka o tome šta se smatra vrednosnim sudom, ali je dodala i da jedna stvar sudska praksa, a drugo kada se govori o etičkom aspektu takvih tvrdnji. Ivana Stjelja je naglasila da je u tekstu sva pažnja usmerena na kritiku sudske odluke, koja je potpuno paušalna, novinari se uopšte, recimo, ne bave time što je jedna optužnica zastarela, što predstavlja sistemski problem našeg pravosuđa, već na neargumenovan i neobjektivan način kritikuju rad suda. Navela je i da je tačno da se „Kurir“ izvinio ženama koje je Ikodinović uvredio svojom izjavom, ali je to izvinjenje objavljeno samo u štampanom izdanju, dok u onlajn izdanju u predmetnom tekstu i dalje stoji identična izjava, bez ikakve ograde i vidljivog izvinjenja. Da je Kodeks prekršen i jednim i drugim tekstom smatrali su i Dragan Đorđević i Stojan Marković, koji je rekao i da je, ukoliko je sudska presuda nepravosnažna, Kodeks prekršen i time što medij nedozvoljeno utiče na sudije komentarišući presudu. Vlado Mareš je, međutim, rekao da ovde postoje dva tasa – na jednom je nasilje, a na drugom medijsko preterivanje. Reč je o događaju koji je uzburkao javnost, i ono što je „Kurir“ objavio je jedan od mogućih odgovora na to što je neko pribegao nasilju, a što Čanak želi da nekako priguši. Istakao je da ovde nije reč o kampanji, nego o javnoj debati, za koju je javnost veoma zainteresovana. Po njemu, Komisija treba da se opredeli između toga da li će da podrži nasilje ili medijsko preterivanje, te da mora da osudi nasilje i da podrži javnu debatu o tome. On je, ipak, dodao da je, pre svega, važno da se odluka donese i da će, ukoliko bude zavisila od njegovog glasa, glasati kao većina. Tamara Skrozza je reagovala na ovo, ističući da ne mogu tako da se izjednačavaju stvari – „da smo ako glasamo da je prekršen Kodeks podržali nasilje“. Zlatko Čobović je podsetio da Komisija odlučuje o načinu na koji je list obradio temu, a ne o tome da li je neko nekoga prebio i šta se u stvari dogodilo. Vladimir Radomirović je rekao da njemu u ovim, kao i u drugom tekstovima koji su objavljeni o ovom slučaju, smeta površnost. Potpuno je, recimo, ostalo neobjašnjeno zašto je Lešaanović otišao u Urgentni centar u Beograd, a nije ništa prijavio policiji u Novom Sadu, da li je obavljen uviđaj...On je istakao i da je više razloga da se žali imala sudija nego Čanak, jer je ona, bez

ikakvih dokaza optužena za „političku korupciju“. Uprkos svim manama tekstova ne misli, rekao je, da je prekršen Kodeks. Po okončanju rasprave, Komisija je sa osam glasova „za“, i dva „protiv“ odlučila da su tekstom „Farsa: Čanak oslobođen za batine“ prekršene tačke 1 i 2 Poglavlja I i tačka 3 Poglavlja V Kodeksa, dok su tekstom „Danilo Ikodinović: Kretena Čanka bi oslobodili i da je ubio čoveka“ prekršene tačka 2 Poglavlja I i tačka 6 Poglavlja IV.

2. Žalba na list „Alo“ takođe je podneta zbog načina na koji je list izvestio o sudskoj presudi. Podnosilac žalbe je posebno ukazao da je huškački ton tekstu dat korišćenjem znakova uzvika, posebno prilikom prenošenja Čankove izjave sa sudskog pretresa, dok su naročito problematične fotografije Lešanovića i Čanka objavljene u okviru teksta. Zlatko Čobović je, u raspravi, ocenio da uzvičnicima nije pojačano dejstvo Čankove izjave, te da ne vidi kako je time tekst dobio huškački ton, kao i da ne smatra da u tekstu ima bilo kakvog prekršaja Kodeksa. Dodao je da ima primedbu na izbor Čankove fotografije, jer bi se mnogi uvredili da im objave takvu sliku, ali da ne smatra da je i time prekršen Kodeks. Tamara Skrozza je rekla da je tekst uravnotežen, sadrži izjave obe strane, u nadnaslovu postoji „ograda“ redakcije...Problem je, međutim, u tome što je izborom fotografije, po njoj, pređena granica do koje urednik ima pravo da svoj stav ilustruje na takav način. Svakom ko je u javnom prostoru može se naći takva fotografija, a njeno objavljivanje u ovakvom kontekstu predstavlja zloupotrebu trenutka u kojem je snimljena. Zbog toga je, po njoj, ovde granica pređena čak i više nego upotrebom termina „kreten“. Ona je, ipak, dodala da će prilikom glasanja biti uzdržana, jer zapravo nema odredbe Kodeksa za koju može da kaže da je prekršena ovakvim postupkom urednika. Jelena Spasić je ocenila da u tekstu nema nikakvog prekršaja, da postoji nesumnjiv javni interes da se o ovome piše, pa i da se komentariše, jer je događaj suviše važan da bi se sveo na vest. Takođe, Čanak kao javni funkcioner, bez obzira na svoju ličnost, mora da bude tolerantniji i spremniji da istrpi kritiku. Dodala je da joj je neverovatno da se podnosilac žali na upotrebu uzvičnika i da se ne može redakcijama sugerisati kakvim fotografijama mogu nešto da ilustruju, jer bi se time uvela cenzura. Sa ovim se saglasio i Vlado Mareš, koji je ocenio da je urednik možda malo preterao objavljivanjem fotografije Čanka koji se bekeli, ali da nije reč o nekoj zloupotrebi, dok je Nevena Krivokapić istakla da je fotografijama ilustrovan naslov. Po završetku debate, Komisija je sa devet glasova „za“ i jednim „protiv“ odlučila da list „Alo“ nije prekršio Kodeks.

3. U toku rasprave o žalbi na tekst objavljen u „Informeru“, članovi Komisije su se saglasili da u tom tekstu ima najmanje spornih elemenata, odnosno da se ne može uočiti čime je prekršen Kodeks. Jelena Spasić je rekla da u tekstu ništa nije problematično, zasnovan je na izjavi oštećenog Lešanovića i ranijim napisima medija, novinari ne iznose nikakve svoje ocene. Osim toga, Čanku je ponuđeno da iznese svoje viđenje presude, što je odbio, pa nema prava ni da se žali što u tekstu nema „druge strane“. Vladimir Radomirović je ukazao na to da je i LSV pokušao da manipuliše, navodeći u žalbi da je netačna Lešanovićeva izjava da je Čanak udarao štapom po stolu u sudnici, jer je predsednik LSV samo zakačio donju stanu stola, pokazujući kako nije mogao ni da zamahne sa te blizine da bi udario Lešanovića. U izveštajima drugih medija, recimo „Blica“, navodi se, međutim, da je Čanak udario štapom po stolu. Nakon rasprave, Komisija je sa deset glasova „za“ i jednim „uzdržanim“ odlučila da „Informer“ nije prekršio Kodeks novinara.

4. Gej lezbejski info centar je podneo žalbu, smatrajući da su spornim tekstom prekršene odredbe o istinitosti izveštavanja, pošto su, suprotno Kodeksu, pripadnici LGBT populacije povezani sa krivičnim delom, kao i da je LGBT zajednica diskriminisana upotrebom termina „peder“. U kraćoj raspravi, Tamara Skrozza je istakla da je, pored odredbi koje je podnosilac žalbe naveo, prekršena i obaveza da naslov mora da odgovara suštini teksta. U ovom slučaju,

bez potvrde u tekstu, pripadnici seksualne manjine optuženi su da su krili oružje. „Za“ odluku da je Kodeks novinara prekršen glasalo je deset članova Komisije, dok je jedan ostao „uzdržan“, pa je „Srpskom telegrafu“ izrečena javna opomena.

Sednica je završena u 19.25 sati.

Zapisnik vodila

Gordana Novaković

Predsedavajući

Stojan Marković